

– Satsa på grova träd, de värdefullaste delarna ligger i sidoutbytena, sade Oriana Pfister från Stora Enso Bioenergi.

– Det viktiga är att man gallrar, inte hur, förkunnade exkursionsgeneralen Urban Nilsson.

GALLRA GRAN men ligg lågt med tallen

REPORTAGE: MATS HANNERZ

VÄRLDENS STÖRSTA gallringsförsök stod som värd, och etthundratolv diagram fick förklara budskapet när Föreningen Skogens ”road show” om gallring och gödsling hade tagit sig vidare till Småland och skogarna norr om Växjö. Forskare från bland annat SLU stod för lärdomarna under de två intensiva dagarna för föreningens medlemmar.

GAMLA SKOLBOKSKUNSKAPER ställdes på ända när produktionsforskarna bjöd på de senaste rönen om röjning, gödsling, gallring och rotröta. Gallring är inte alltid lönsamt, ibland är det till och med tveksamt när riskerna för stormfällning och rotröta ska vägas in. Att grova träd ger bättre timmer – och att stora träd mycket väl kan få stå trångt – fick en och annan deltagare att höja på ögonbrynen.

– Visst känner man sig lite förvirrad, men på en högre nivå, konstaterade en av de 70 deltagarna.

– Självklart kommer jag att fortsätta gallra, men jag får nog svårare att motivera varför, suckade en annan.

Enligt exkursionsgeneralen Urban Nilsson, professor i skogsskötsel vid SLU i Alnarp, är budskapet om gallring inte alls krångligt. Dagens rekommendationer är snarare enklare än tidigare.

– **DET LÖNAR SIG DEFINITIVT** att gallra i gran. Det viktiga är att man gallrar, inte hur! Men gallra i tid, och undvik de sena gallringarna som ger risk för stormfällning. Gallra när du behöver pengar, inte i första hand för att skogen ska växa bättre.

För tallen är det mer tveksamt om gallring lönar sig, enligt forskarnas kalkyler. Tallen reagerar mindre på gallring och mervärdet kan ätas upp av ökad risk för stormfällning. Men allt beror förstås på utgångsläget. I en dåligt röjd skog är gallring förmodligen nödvändigt för att beståndet ska utvecklas.

Åke Hammarsköld, skogsföretagare i Vimmerby, var en av sextioåret deltagare. Efter medlemsexkursionen är han ännu mer övertygad om vikten av att röja bestånden i tid. När det gäller gallring är han mer osäker över vad han ska göra.

– Det blir svårare för mig att motivera för mina entreprenörer varför de måste gallra på

ett visst sätt, säger han. Det finns ju så många alternativ men visst kommer jag att fortsätta att gallra. En annan tankeställare var att virkesvärdet kanske inte bara ligger rotstocken. Det kanske är mer lönsamt att satsa på volym längre upp och längre ut på trädet.

Hans Sävneby hade tagit sig till Småland från Heby i Uppland. Som skogsägare med mycket tallskog blev han fundersam över forskarnas tallgallringskalkyler.

– Jag kanske får börja gallra lite försiktigare i mina tallbestånd, menade han.

Exkursionen i Asa var en uppföljare till en motsvarande träff i Vindeln i augusti, och exkursionsserien avslutas i halländska Tönnersjöheden i maj.

VAD ÄR DÅ VÄRLDENS STÖRSTA gallringsförsök? ”GG-försöken” är en rikstäckande försöksserie med gallring och gödsling i tall och granbestånd som forskarna nu har följt i över 40 år. Exkursionen besökte yta 931 i Hok, en av de 71 försökslokalerna i landet. Forskarna har nu ett gigantiskt material att bearbeta – totalt har 99.000 träd gallrats ut, och i datorerna finns 418.000 diametrar och 151.000 höjder registrerade!

Tips & Råd från exkursionen

HUGG EN REJÄL STICKVÄG I TID

Snåla inte med stickvägsbredden vid första gallringen. Lägg ut permanenta vägar med minst 4 meters bredd som kan användas vid kommande åtgärder. Då får du mindre skador, och tillväxtförlusten i vägen kompenseras på sikt av att kanträden är friskare och växer bättre.

Göran Örlander, skogsskötselchef på Södra, bidrog med fler argument:

– Tänk på att du behöver köra i skogen om du ska ta ut vindfällan, gödsla eller återföra aska. Hur löser vi det om vi inte har stickvägar?

SATSA PÅ GROVA TRÄD OCH VINN PÅ SIDUTBYTEN

De värdefullaste delarna i trädet ligger inte i centrumplankorna. Oriana Pfister visade att sidoutbytena har lägre årsringsbredd, slår sig mindre och har bättre hållfasthet mätt med stressgrading. Grova, välväxande träd kan därför ge bättre kvalitet. Centrumutbytet har en stor andel så kallad juvenilved, med sämre virkesegenskaper.

GALLRING GER INTE FLER GROVA TRÄD

Skolboken säger att gallringen ökar trädens medeldiameter. Det må vara riktigt, men tittar vi på de grövsta träden, de som ger störst inkomster vid slutavverkningen, är det inte lika sant. De 300 grövsta tallarna kan ha samma volym i en välgallrad som i en ogallrad skog. I granskogen ger gallringen en viss dimensionseffekt även på de grova träden, men inte så stor som man kunde tro.

Det här beror bland annat på att många grova träd gallras bort, antingen för att de uppfattas som förväxande vargar eller för att de står för tätt.

BRA TRÄD TRIVS TILLSAMMANS

Det är inte nödvändigt att fördela alla träd lika över hela beståndet. Risken finns att många värdefulla träd huggs bort i en nitisk iver att åstadkomma jämna förband. De grövsta träden står ofta gruppställda, och de klarar av att växa i grupp. Låt dem stå kvar, sannolikheten att ett stort träd skulle bli utkonkurrerat är liten.

GALLRA MOT STORM – KLARA RÖTAN!

Storm- och rötbekämpning går hand i hand. Gallra färre gånger och behandla stubbarna med rotstop eller urea. Då slår du två flugor i en smäll.

MH

”Här möts de **ledande** entreprenörföretagen och de **tunga** beslutsfattarna.”

Allan Bruks, grundare av ABAB
Allan Bruks AB, ett ledande företag
inom bioenergitekniksektorn

ElmiaWood

The **No.1** International Forestry Trade Fair

3–6 JUNI 2009

I SKOGEN · NYHETER · MÖTEN · MASKINER
DEMO · TEKNOLOGI · BIOENERGI · EKONOMI

www.elmia.se/wood